

Pakistan: Afghanere med Proof of Registration-kort

- Hvem har gyldig Proof of Registration (PoR)-kort per 2022?
- Hvilke rettigheter gir PoR-kort?
- Demografisk karakteristik av PoR-kortholdere
- Ulike gjenregistreringer
- Hva er gyldighetsperioden for PoR-kort per 2022?

Bakgrunn

Pakistan har ikke signert Flyktningkonvensjonen av 1951 eller tilleggsprotokollen av 1967. Landet har heller ingen nasjonal lovgivning eller annet lovverk som regulerer flyktningerrelaterte forhold (UNHCR 2020b, s. 6). Samtidig har Pakistan siden 1980-tallet vært vertsland for en av de største flyktningebefolkningene i verden – den afghanske.

Majoriteten av afghanere som har forlatt hjemlandet av sikkerhetsmessige årsaker, kom i kjølvannet av den sovjetiske invasjonen av Afghanistan i desember 1979 og den påfølgende konflikten mellom kommunistregimet og ulike Mujahedin-grupperinger (Alimia 2019).

Frem til 2005, registrerte ikke pakistanske myndigheter afghanere som oppholdt seg i landet. I 2004 signerte imidlertid Pakistan, Afghanistan og UNHCR en trepartsavtale om å gjennomføre en folketelling av afghanere som hadde kommet til Pakistan etter 1. desember 1979 (EUAA 2022, s. 48; Zieck 2008, s. 32).

Rundt tre millioner afghanere ble registrert i folketellingen, som ble gjennomført i perioden fra 25. februar og 11. mars 2005 (UNHCR & Government of Pakistan 2005).

I april 2006 ble en ny avtale inngått mellom pakistanske myndigheter og UNHCR. Avtalen ga afghanerne som hadde ankommet Pakistan eller var født etter 1. desember 1979 i Pakistan og som var omfattet av folketellingen, anledning til å registrere og formalisere sitt opphold i Pakistan (EUAA 2022, s. 48; The New

Humanitarian 2007).¹ De registrerte fikk midlertidig opphold i Pakistan, der varigheten av oppholdet, til enhver tid, bestemmes av pakistanske myndigheter. Samtidig slo trepartsavtalen fast at frivillig retur til hjemlandet er den varige løsningen og at flyktningene på sikt frivillig skulle returnere til Afghanistan.

Mellom 1. oktober 2006 og 15. februar 2007 ble over 2 150 000 afghanere registrert (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 7). Antallet som ble registrert var mindre enn folketellingen tilsa.

De registrerte fikk utstedt et identitetskort – Proof of Registration Card (PoR-kort).

National Database and Registration Authority (NADRA) var, og er fortsatt, ansvarlig for registreringen og utstedelse av PoR-kort. Biometriske fingeravtrykk og foto ble registrert. NADRA har etablert en database med både ID-informasjon og biometriske data til PoR-kortinnehavere (EUAA 2022, s. 49).

Trepartsavtalen og den påfølgende folketellingen, registreringen og utstedelsen av PoR-kort, representerte et vannskille i pakistansk politikk ovenfor den afghanske befolkningen i landet. Pakistan hadde frem til trepartsavtalen ble inngått, stilltiende akseptert at afghanere tok opphold i landet uten noen form for tillatelse eller registrering. En følge av avtalen, er at afghanere som har ankommet Pakistan i etterkant av folketellingen og registreringen, blir ansett som ulovlige migranter.² De kan dermed bli siktet for overtredelse av den pakistanske utlendingsloven – Foreigners Act 1946 (Mielke 2021; Zieck 2008).

Ulike kilder omtaler afghanere med PoR-kort med forskjellige begreper, eksempelvis «afghanske flyktninger», «registrerte flyktninger» og «dokumenterte afghanere». Det samme gjelder afghanere som ikke har PoR-kort, som blant annet blir beskrevet som «uregistrerte afghanske flyktninger», «udokumenterte afghanere» og «illegale migranter».³ Den ulike begrepsbruken kan i noen sammenhenger gjøre det litt uklart hvem kildene omtaler og hva slags formell tilknytning de har til Pakistan.

Hvem har gyldig PoR-kort?

De som har et gyldig PoR-kort per 2022, er i all hovedsak afghanere eller barn av afghanere som:

¹ Det er imidlertid enkelte opplysninger som indikerer at noen afghanere, som ikke var omfattet av folketellingen, men som kunne dokumentere at de bodde i Pakistan da folketellingen ble avholdt, også fikk registrere seg (The New Humanitarian 2007).

² Med mindre personen har gyldig reisedokument og visum/oppholdstillatelse.

³ Se eksempelvis s. 21 i rapporten *Pakistan – Situation of Afghan refugees* (EUAA 2022).

- Ankom Pakistan etter 1. desember 1979.
- Var omfattet av folketellingen av afghanere i Pakistan avholdt i perioden 25. februar - 11. mars 2005.
- Ble registrert og fikk utstedt PoR-kort av pakistanske myndigheter i perioden oktober 2006 - februar 2007 (EASO 2020, s. 32).
- Har deltatt ved registreringsrundene som har funnet sted i ettertid.⁴

Hvilke rettigheter gir PoR-kort i Pakistan?

PoR-kortet er et identitetsdokument for afghanere som gir rett til midlertidig opphold i Pakistan og bevegelsesfrihet innad i landet. PoR-kortet gir vern mot utsendelse (UNHCR 2020b, s. 7). Registreringen er i praksis en de facto anerkjennelse av afghanske PoR-kortholdere som *prima facie*-flyktninger⁵ (Mielke 2021, s. 9; Zieck 2008).

Gyldighetsperioden for det lovlige oppholdet bestemmes til enhver tid av pakistanske myndigheter. Siste kapittel i responsen gir flere detaljer knyttet til dette.

Siden Pakistan ikke har signert flyktningkonvensjonen og heller ikke har en nasjonal flyktninglovgiving, er ikke rettigheter og bistand til PoR-kortholdere klart regulert. PoR-kortet gir offisielt ingen andre rettigheter enn vern mot utsendelse, men i praksis har kortinnehavere tilgang til offentlig tjenester som skole- og helsetjenester. PoR-kortholdere har i utgangspunktet den samme tilgangen til helsetjenester som den pakistanske befolkningen har (ADSP 2018, s. 26; Mielke 2021, s. 19-20; UNHCR u.å.-c).

Den pakistanske grunnloven stadfester obligatorisk skolegang for alle, uansett bakgrunn. Administrasjonen av utdanningssystemet er desentralisert, og konkrete beslutninger tas på provinsnivå (Ansari 2019, s. 9). Skoletilbudet for PoR-kortholdere består av både offentlige og private skoler; skoler drevet av ideelle organisasjoner, private skoler drevet av afghanere og religiøse skoler (Ansari 2019, s. 9). I flyktningeleirene er det utdanningstilbud som er støttet av UNHCR, og som kun er for PoR-kortholdere. Innenfor høyere utdanning, finnes det få, men enkelte kvote- og stipendordninger for PoR-kortholdere. Utdanningssystemet generelt har utfordringer i Pakistan, og afghanere er en av gruppene som har lav

⁴ I gjenregistreringen som ble gjennomført i 2010-2012, ble enkelte familiemedlemmer til PoR-kortholdere gitt anledning til å registrere seg. Men dette var et lite antall og skjedde kun unntaksvis. Etter dette er ingen nye, bortsett fra barn, gitt mulighet til å bli registrert. Flere detaljer følger senere i responsen.

⁵ En større befolkningsgruppe som anses som flyktninger uten en individuell vurdering. Befolkningsstrømmen kan være så stor, at det ikke er gjennomførbart med en individuell behandling, eller omstendighetene i opprinnelseslandet er så åpenbare, at individuell behandling er unødvendig.

deltakelse i utdanningssektoren (ADSP 2018, s. 23-24; Ansari 2019; EASO 2020, s. 43-44).

Pakistanske myndigheter utsteder ikke arbeidstillatelse til PoR-kortholdere, men det er heller ingen formelle hindre for å ta arbeid. Det er imidlertid et krav om nasjonalt ID-kort (CNIC) for arbeid i formell sektor, ifølge UNHCR, og afghanere arbeider i all hovedsak innenfor uformell sektor i ufaglært arbeid (UNHCR 2020b, s. 7).

Frem til slutten av februar 2019 var det påkrevd med nasjonalt ID-kort (CNIC) eller gyldig visum for å åpne bankkonto i Pakistan. Den 25. februar 2019 ga imidlertid daværende statsminister Imran Khan instruks om at afghanske PoR-kortholdere skulle kunne åpne en bankkonto (SHARP 2019; UNHCR 2020a, s. 117). PoR-kortholdere er har også tillatelse til å bruke pakistanske SIM-kort (ADSP 2018, s. 27; UNHCR u.å.-b).

Offisielt kan ingen afghanere kjøpe bolig eller eiendom i Pakistan. Leie av eiendom for bolig og kommersiell bruk, er allikevel mulig for PoR-kortholdere dersom et skjøte undertegnes av eier (utleier) og afghaneren (leietaker) og bevitnes av to vitner. Det er en utbredt praksis at slike dokumenter, som krever rettslig godkjenning og stempel, håndteres av personer med nasjonalt ID-kort (CNIC) (ADSP 2018, s. 25).

PoR-kortet er ikke et reisedokument, og de rettigheter tillatelsen gir, oppheves dersom innehaveren forlater Pakistan (eksempelvis om innehaveren reiser fra Pakistan til Afghanistan) (CAR u.å.). For nye reiser til Pakistan, gjelder da den pakistanske utlendingsloven med krav om gyldige reisedokumenter og visum til Pakistan.

Afghanere med PoR-kort skal i utgangspunktet få kortet sitt hullet og dermed ugyldiggjort, og bli avregistrert, dersom de krysser grensen over til Afghanistan. Kontrollregimet på grensepasseringspunktene mellom Afghanistan og Pakistan har historisk sett vært svært varierende, og det foreligger informasjon om at afghanere med PoR-kort har reist til hjemlandet, for så å komme tilbake til Pakistan uten å miste oppholdstillatelsen sin (Akhtar 2021).

Registrering gir ikke tilgang til pakistansk statsborgerskap

Selv om pakistanske myndigheter har vært «generøse» ovenfor gruppen afghanere omfattet av trepartsavtalen, så har den overordnede politikken hele tiden vært at afghanerne på et tidspunkt skal reise tilbake til Afghanistan. Permanent oppholdstillatelse har så langt ikke vært mulig å oppnå, og oppholdstid i Pakistan gir ikke rett til statsborgerskap for afghanere.

Den pakistanske statsborgerskapsloven 1951, seksjon 4, skisserer at alle som er født i Pakistan etter 1951 er kvalifisert for pakistansk statsborgerskap. Så langt

Landinfo kjenner til har denne bestemmelsen sjelden blitt implementert, og aldri for afghanere.

I 2018 uttalte daværende statsminister Imran Khan at alle afghanere født i Pakistan ville få rett til pakistansk statsborgerskap. Motstanden var imidlertid massiv, og han måtte gå tilbake på dette standpunktet (Mielke 2021, s. 12; Wasim 2018).

Demografisk karakteristikk av PoR-kortholdere

Da den første registreringen ble gjennomført i 2006, hadde rundt 73 prosent av alle som ble tildelt PoR-kort ankommet Pakistan mellom 1979 og 1985. Rundt 40 år senere, tilhører majoriteten kortholdere andre-, tredje- og fjerdegenerasjons afghanere i Pakistan. I 2022 er over én million av de registrerte født i Pakistan, noe som representerer 84 prosent av dagens PoR-kortholdere (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 13).

Majoriteten av PoR-kortholderne er barn. Rundt 15 prosent er under fire år, mens om lag 36 prosent er mellom fem og sytten år (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 12).⁶

Pashtunere utgjør den store majoriteten av PoR-kortholdere. Over 1,1 million, eller 86 prosent, er registrert som pashtunere. Deretter følger rundt 5 prosent tadsjikere med ca. 65 000 registrerte personer. Det er registrert 3 prosent usbekere som utgjør om lag 39 000 personer, og i underkant av 2 prosent balochere, dvs. ca. 22 000 personer. I overkant av 13 500 hazaraer – eller én prosent – er registrert med PoR-kort. Det samme gjelder turkmenere (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 13).

Rundt 32 prosent av PoR-kortholderne bor i flyktningeleirer, også omtalt som flyktningelandsbyer – «refugee villages».⁷ De øvrige bor utenfor leire i både rurale og urbane bosettinger (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 14).

Majoriteten, 52 prosent, bor i provinsen Khyber Pakhtunkhwa. Deretter følger Balochistan med 24 prosent, Punjab med 14 prosent, Sindh med 6 prosent og Islamabad med 3 prosent (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 15; UNHCR 2022b).

UNHCR rapporterer at nesten 40 prosent av PoR-kortholderne (av dem over 5 år) har gått på skole, mens de resterende ikke har noen form for utdanning (UNHCR

⁶ Alle tallene i dette kapittelet er avrundet til nærmeste hele tall.

⁷ Som betegnelsen indikerer, likner disse leirene på mer ordinær beboelse. De kan være lokalisert tett på boligene til lokale pakistanere, og afghanere som bor i leirene, kan fritt bevege seg inn og ut av leirene.

2022c).⁸ Når det gjelder arbeid og inntektskilder, rapporteres det at omtrent tre fjerdedeler av alle familier med PoR-kort, har minst én inntekt. Men de langt fleste familiene (80 prosent) tjener mindre den gjennomsnittlige nasjonale minimumsinntekten, som er på 25 000 rupees per måned (UNHCR 2022d).

Gjenregistrering for oppholdstillatelser og fornyelse av PoR-kort

Rundt 2,1 millioner PoR-kort ble utstedt i 2006-2007. For hver fornyelsesomgang etter dette, har antall afghanere med slike kort blitt redusert (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 7).⁹

I 2010-2012 ble det gjennomført en såkalt gjenregistrering. Da ble data verifisert og oppdatert, og nye PoR-kort ble utstedt. Et lite antall nære familiemedlemmer av PoR-kortholdere ble også gitt mulighet til å registrere seg. Etter gjenregistreringen, var antall PoR-kortholdere rundt 1,8 millioner personer (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 7).

I 2014-15 ble det gjennomført en ny fornyelsesprosess. Alle PoR-kort med utløpsdato desember 2012, ble erstattet av nye kort med ny utløpsdato; 31. desember 2015 (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 7).

PoR-kortene som ble utstedt i 2014-15, har vært i bruk frem til den til nå siste gjenregistreringen ble ferdigstilt i 2022. I den mellomliggende perioden har kortenes gyldighetsperiode blitt utvidet flere ganger, selv om de fysiske kortene ikke ble erstattet før den siste gjenregistreringen i 2021-2022.

Etter 2014, har ingen uregistrerte afghanere eller afghanere uten et tidligere PoR-kort (bortsett fra barn av PoR-kortholdere) blitt gitt anledning til å få utstedt PoR-kort (EASO 2020, s. 23).

Ødelagte, stjålne eller tapte kort har kunnet og kan fortsatt bli erstattet. Det er også mulig å oppdatere (nytt barn) og korrigere opplysninger (feilstaving av navn, ny adresse, etc.) i kortet (EASO 2020, s. 33).

⁸ Av de som har skolegang, har 43 prosent fullført ved en uformell religiøs skole, 32 prosent har fullført barneskolen, 12 prosent har fullført videregående skole og 2 prosent har fullført en universitetsutdanning (UNHCR 2022c).

⁹ I perioden fra 2007 til 2021 returnerte over 1,3 millioner PoR-kortholdere til Afghanistan (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 13).

DRIVE – oppdatert informasjon om og gjenregistrering av PoR-kortholdere

Det offisielle antallet afghanere i Pakistan som er registrert og som har PoR-kort er i dag 1 282 963 personer (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 11).

Document Renewal and Information Verification Exercise – omtalt som DRIVE – er den siste fornyelsesprosessen med verifisering av informasjon og oppdatering av data til afghanere med PoR-kort. DRIVE ble gjennomført av pakistanske myndigheter i samarbeid med UNHCR, og startet opp i mars 2021. Prosessen ble avsluttet i februar 2022 (Government of Pakistan & UNHCR 2022; UNHCR 2022a).

Det var obligatorisk for alle med PoR-kort å få oppdatert informasjonen sin og gjenregistrere seg. Personlig fremmøte var påkrevd, og alle som møtte, ble intervjuet og identiteten deres ble verifisert før nytt PoR-kort ble utstedt (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 9-10).

Personer som ikke møtte opp personlig, ble avregistrert. Dette innebærer at PoR-kort med utløpsdato 31. desember 2015 nå er ugyldige (UNHCR u.å.-a).

I forbindelse med DRIVE, var det kun biologiske barn av PoR-kortholdere under fem år som ble tillatt registrert for første gang (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 9; UNHCR 2022a). Barn i denne kategorien måtte møte personlig for å bli registrert, og barnets identitet og forelderskapet måtte dokumenteres ved ett av følgende dokumenter (UNHCR u.å.-a):

- fødselsattest eller fødselsmelding
- helsejournal fra sykehus eller fra helsestasjon i flyktningeleir
- WHO-vaksinekort og/eller medisinske resepter

Registrerte barn over fem år hadde rett til å få eget PoR-kort, forutsatt at de var registrert på en av forelderens kort og forelderen møtte personlig i følge med barnet. I forbindelse med slike nyutstedelser, ble barna fotografert og biometriske data ble registrert. Informasjonen om barna på foreldrenes PoR-kort ble tilsvarende endret, og et nytt oppdatert kort ble utstedt (UNHCR u.å.-b). Gjennom DRIVE fikk 265 000 barn over fem år PoR-kort (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 11; UNHCR 2022a).

PoR-kortholderens nærmeste familiemedlemmer som har vært bosatt i Pakistan, men er uregistrert, har ikke rett til PoR-kort. Nærmeste familiemedlemmer, begrenset til biologiske foreldre, ektefelle og barn over fem år (som aldri har vært registrert), har imidlertid kunnet registrere seg og få utstedt et sertifikat omtalt som Family Information Certificate. I overkant av 135 000 personer skal ha blitt registrert som familiemedlemmer av PoR-kortholdere (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 11, 16).

Selv om et Family Information Certificate kun bekrefter en familierelasjon, er det ment å bidra til å beskytte familien enhet, ifølge UNHCR (UNHCR 2022a).

Da DRIVE ble avsluttet, var det registrert om lag 100 000 færre afghanere enn ved forrige registrering (2014-15).¹⁰ En årsak kan være at enkelte ikke har ønsket å beholde sin status som PoR-kortholder eller at de forlatt Pakistan og reist tilbake til Afghanistan (Gul 2022).

Hva er gyldighetsdato for dagens PoR-kort?

De nye PoR-kortene er smartkort som inneholder biometriske data. Kortet har de samme tekniske egenskapene som det nasjonale ID-kortet (CNIC). Kortene er også teknisk kompatible med nasjonale systemer som brukes til å identifisere identiteten til pakistanske borgere for å få tilgang til ulike offentlige tjenester (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 8).

Dagens PoR-smartkort har gyldighet på to år, med utløpsdato satt til 30. juni 2023 (UNHCR 2022a).

Gyldigheten til PoR-smartkort kan forlenges elektronisk, dvs. uten at et nytt kort utstedes (Government of Pakistan & UNHCR 2022, s. 8). PoR-kortenes gyldighet, og dermed tillatelsen til opphold, bestemmes til enhver tid av pakistanske myndigheter, som tidligere nevnt.

De første PoR-kortene ga rett til opphold i tre år. Dette gjaldt til utgangen av desember 2009. Etter dette, har gyldighetstiden blitt forlenget flere ganger. Den første forlengelsen gav kortene gyldighet til juni 2013, mens den andre forlengelsen utvidet gyldigheten til desember 2015. Forlengelsene skjedde i disse tilfellene i forbindelse med gjenregistreringer (EASO 2020, s. 34; EUAA 2022, s. 54-55).

Fra 2016 ble myndighetenes politikk ovenfor afghanere i Pakistan mer ad hoc og uforutsigbar. En konsekvens var at PoR-kortenes gyldighet ble satt til korte perioder; fra 60 dager opptil ett år (Bjelica 2016; EUAA 2022, s. 54-57). Utvidelsene kom flere ganger etter lange forsinkelser og ble annonsert gjennom offisielle notifikasjoner (Mielke 2021, s. 10).

Den siste offisielle utvidelsen av gyldighetstiden hadde utløpsdato 30. juni 2020. Ifølge UNHCR (som sitert i EUAA 2022, s. 55), har det ikke vært noen offentlig notifikasjon angående PoR-kortenes gyldighet før de nye smartkortene ble introdusert i forbindelse med DRIVE i 2021-2022. Ifølge The Human Rights Commission of Pakistan sin årsrapport for 2020, uten å vise til noen formell

¹⁰ Det var da registrert 1,43 millioner afghanere med PoR-kort.

notifikasjon, ble PoR-kortenes gyldighet forlenget med ett år fra juni 2020 til juni 2021 (HRCP 2021, s. 71). Landinfos erfaring er at det i perioder har vært vanskelig å finne oppdatert informasjon om tillatelsenes status og gyldighetstid.

Selv om det tidvis har vært knyttet stor usikkerhet til om pakistanske myndigheter har villet forlenge registrerte afghanernes tillatelse til midlertidig opphold, har tillatelsene så langt alltid blitt forlenget. Basert på denne historikken, mener Landinfo det er grunn til å anta at pakistanske myndigheter også vil forlenge PoR-kortenes gyldighet etter sommeren 2023.

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

ADSP, dvs. Asia Displacement Solutions Platform (2018). *On the margins: Afghans in Pakistan*. Islamabad: ADSP. Tilgjengelig fra https://adsp.ngo/wp-content/uploads/2019/06/ADSP_Report_AfghansinPakistan-1.pdf [lastet ned 19. oktober 2022].

Akhtar, Saadullah (2021, 17. august). Thousands of Afghans enter Pakistan via Chaman border crossing. *Al Jazeera*. Tilgjengelig fra <https://www.aljazeera.com/news/2021/8/17/thousands-of-afghans-enter-pakistan-through-chaman-border-point> [lastet ned 18. oktober 2022].

Alimia, Sanaa (2019, last updated 5. juni). *Afghan Refugees in Pakistan*. Bonn: Federal Agency for Civic Education (Bundeszentrale für politische Bildung/bpb). Tilgjengelig fra <https://www.bpb.de/themen/migration-integration/laenderprofile/english-version-country-profiles/292271/afghan-refugees-in-pakistan/#node-content-title-0> [18. oktober 2022].

Ansari, Medeeha (2019, september). *Cities for Children. A Case Study of Refugees in Towns. Islamabad, Pakistan*. Medford: Feinstein International Center, Tufts University. Tilgjengelig

- fra <https://fic.tufts.edu/wp-content/uploads/RITReportIslamabadPakistan.pdf> [lastet ned 18. oktober 2022].
- Bjelica, Jelena (2016). *Caught Up in Regional Tensions? The mass return of Afghan refugees from Pakistan*. Kabul: Afghanistan Analysts Network. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/en/reports/migration/caught-up-in-regional-tensions-the-mass-return-of-afghan-refugees-from-pakistan/> [lastet ned 18. oktober 2022].
- CAR, dvs. Commissionerate Afghan Refugees (u.å.). *Proof of Registration Card Modification (PCM) Centres*. Peshawar: CAR. Tilgjengelig fra <http://kpkcar.org/about/185-proof-registration-card-modification> [lastet ned 18. oktober 2022].
- EASO, dvs. European Asylum Support Office (2020, mai). *Pakistan. Situation of Afghan refugees*. Valetta: EASO. Tilgjengelig fra https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/05_2020_EASO_COI_Report_Pakistan_Situation_of_Afghan_Refugees.pdf [lastet ned 23. september 2022].
- EUAA, dvs. European Union Agency for Asylum (2022, mai). *Pakistan - Situation of Afghan refugees*. Valetta: EUAA. Tilgjengelig fra https://coi.euaa.europa.eu/administration/easo/PLib/2022_05_EUAA_COI_Report_Pakistan_Situation_of_Afghan_refugees.pdf [lastet ned 23. september 2022].
- Government of Pakistan & UNHCR (2022, 27. september). *Pakistan Documentation Renewal and Information Verification Exercise. Report*. Islamabad: Government of Pakistan & UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data.unhcr.org/en/documents/details/95825> [lastet ned 20. oktober 2022].
- Gul, Ayaz (2022, 3. juni). UN-supported Survey Finds Pakistan Hosts 1.3 Million Afghan Refugees. *VOA*. Tilgjengelig fra <https://www.voanews.com/a/un-supported-survey-finds-pakistan-hosts-1-3-million-afghan-refugees/6601952.html> [lastet ned 17. oktober 2022].
- HRCP, dvs. Human Rights Commission of Pakistan (2021). *State of Human Rights in 2020*. Lahore: HRCP. Tilgjengelig fra https://hrcp-web.org/hrcpweb/wp-content/uploads/2020/09/website-version-HRCP-AR-2020-5-8-21_removed.pdf [lastet ned 21. oktober 2022].
- Mielke, Katja; Shahid, Muhammad Nouman; Rauf Khatana, Abdur; Ahmad, Zahoor; Irshad, Amber; Kiran, Sobia; Etzold, Benjamin; Asghari, Shamin & Javed, Mudassar (2021, august). *Figurations of Displacement in and beyond Pakistan: Empirical findings and reflections on protracted displacement and translocal connections of Afghans* (TRAFIG working paper 7). Bonn: BICC. Tilgjengelig fra <https://trafig.eu/output/working-papers/figurations-of-displacement-in-and-beyond-pakistan/D054-TWP-Figurations-of%20Displacement-Pakistan-Mielke-et-al-2021-v02p-2021-11-05.pdf> [lastet ned 23. september 2022].
- SHARP, dvs. Society for Human Rights and Prisoners' Aid (2019, 25. februar). *PM Khan allows registered Afghan refugees to open bank accounts in Pakistan*. Islamabad: SHARP. Tilgjengelig fra <https://sharp-pakistan.org/pm-khan-allows-registered-afghan-refugees-to-open-bank-accounts-in-pakistan/> [lastet ned 18. oktober 2022].
- The New Humanitarian (2007, 17. januar). UN cautions on Afghan refugee camp closures. *The New Humanitarian*. Tilgjengelig fra <https://www.thenewhumanitarian.org/news/2007/01/17/un-cautions-afghan-refugee-camp-closures> [lastet ned 21. oktober 2022].
- UNHCR (2020a, juni). *Global report 2019*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra https://reporting.unhcr.org/sites/default/files/gr2019/pdf/GR2019_English_Full_lowres.pdf [lastet ned 18. oktober 2022].

- UNHCR (2020b, 10. februar). *Pakistan: Livelihoods Strategy (2018–2021)*. Islamabad: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data.unhcr.org/en/documents/details/73891> [lastet ned 21. oktober 2022].
- UNHCR (2022a, 10. januar). *DRIVE Pakistan: Verification Exercise Update (December 2021)*. Islamabad: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/pakistan/drive-pakistan-verification-exercise-update-december-2021> [lastet ned 19. oktober 2022].
- UNHCR (2022b, updated 30. juni 2022). *Operational Data Portal. Country view. Pakistan*. Genève: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://data.unhcr.org/en/country/pak> [lastet ned 20. oktober 2022].
- UNHCR (2022c, 31. juli). *Pakistan: Education Fact Sheet, DRIVE data (as of 31 of July 2022)*. Islamabad: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/pakistan/pakistan-education-fact-sheet-drive-data-31-july-2022> [lastet ned 31. oktober 2022].
- UNHCR (2022d). *Pakistan: Livelihood Fact Sheet, DRIVE data (as of 31 of July 2022)*. Islamabad: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/pakistan/pakistan-livelihood-fact-sheet-drive-data-31-july-2022> [lastet ned 31. oktober 2022].
- UNHCR (u.å.-a). *Documentation Renewal and Information Verification Exercise*. Islamabad: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://www.unhcr.org/pk/documentation-renewal-and-information-verification-exercise> [lastet ned 19. oktober 2022].
- UNHCR (u.å.-b). *Proof of Registration Card (PoR)*. Islamabad: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://help.unhcr.org/pakistan/proof-of-registration-card-por/> [lastet ned 19. oktober 2022].
- UNHCR (u.å.-c). *RAHA Factsheet Health*. Islamabad: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://www.unhcr.org/pk/wp-content/uploads/sites/103/2021/04/RAHA-Factsheet-Health.pdf> [lastet ned 18. oktober 2022].
- UNHCR & Government of Pakistan (2005). *Census of Afghans in Pakistan 2005*. Islamabad: UNHCR. Tilgjengelig fra <https://reliefweb.int/report/afghanistan/census-afghans-pakistan> [lastet ned 26. september 2022].
- Wasim, Amir (2018, 25. september). Opposition attacks PM's statement on citizenship for children of refugees. *Dawn*. Tilgjengelig fra <https://www.dawn.com/news/1434933/opposition-attacks-pms-statement-on-citizenship-for-children-of-refugees> [lastet ned 21. oktober 2022].
- Zieck, Marjoleine (2008). The Legal Status of Afghan Refugees in Pakistan, a Story of Eight Agreements and Two Suppressed Premises. *International Journal of Refugee Law, Vol. 2, Issue 2, July 2008*. Tilgjengelig fra <https://academic.oup.com/ijrl/article/20/2/253/1502834> [lastet ned 19. oktober 2022].

© Landinfo 2022

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.